

# POSEL

zpod Žalého

Číslo 5

Ročník XXIX/2019

Cena 10 Kč



ZPRAVODAJ OBCE BENECKO, PRAMENY OBECNÍ KRONIKY

podatelna@obecbenecko.cz

[www.obecbenecko.cz](http://www.obecbenecko.cz)





|   |    |
|---|----|
| Slovo starosty . . . . .                                      | 3  |
| Zápis z 7. veřejného zasedání OZ . . . . .                    | 5  |
| Společenská kronika . . . . .                                 | 10 |
| Výzva hasičského záchranného sboru ČR . . . . .               | 11 |
| Z hradního deníku paní Ruprechtý . . . . .                    | 12 |
| Zahájení školního roku 2019/2020 . . . . .                    | 14 |
| O babičce . . . . .   | 14 |
| Zase je krásnější . . . . .                                   | 15 |
| Výtvarné ateliéry v H. Štěpanicích a Benecku . . . . .        | 15 |
| Dolní Štěpanice mají svou „novou spisovatelku“ . . . . .      | 19 |
| 28. září – Den České státnosti – Svátek sv. Václava . . . . . | 20 |
| Obrázky z Krkonoš od Josefa Šíra . . . . .                    | 23 |
| Historie poutí . . . . .                                      | 26 |
| Demokracie nebo diktatura . . . . .                           | 30 |
| Jak konečně zrychlit stavební řízení . . . . .                | 33 |
| Bátovka a její znovuzrození . . . . .                         | 34 |
| Skrytá krása kamenů . . . . .                                 | 39 |

*Obrázek na titulní straně: Slavnostní ukončení výstavby vodovodu a kanalizace*

#### **POSEL ZPOD ŽALÉHO**

Vydává Obecní úřad Benecko, redakční rada: Rada obce Benecko.

Registr. číslo MK ČR E 12668. Podávání novinových zásilek povoleno ObSP Pardubice č. j. P/1-8190/91 ze dne 27. ledna 1991.

Za věcný a názorový obsah textů odpovídají jejich autoři.

Uzávěrka dne 9. 10. 2019. Náklad 300 ks.

Výroba: *Gentiana* Jilemnice

## Slovo starosty

Vážení čtenáři Posla, dva měsíce od minulého vydání Posla rychle uplynuly, tak vám opět přináším několik postřehů z dění v naší obci.

Začátkem září jsme měli na Benecku opět po dlouhé době automobilové závody do vrchu. Nová silnice přilákala pořadatele, tak jsme čekali jaké budou reakce jak samotných závodníků, tak i diváků a místních občanů. Aby pořádání závodů neomezilo prázdninový turistický provoz v obci, byla podmínka souhlasu obce taková, že závody budou až po prázdninách. Závody proběhly hladce, bez komplikací a dlouhých zdržení. Velkou zásluhu na tom měl Mirek Wohanka, který zastával funkci vedoucího tratě. Dále pak Zdeněk Honců, který měl na starost depo závodních strojů a také Pavel Šochovský, Mirek Janata a další z řad místních hasičů, kteří zastávali funkce tratových komisařů. Všem patří dík za zajištění závodu. Po závodech bylo okolí tratě i parkoviště hned uklizeno a v pondělí již o proběhých závodech svědčily jen černé pruhy na vozovce od pneumatik silných strojů. Na obecní úřad nedorazila žádná stížnost na pořádání závodů a naopak množství kladných ohlasů svědčí o tom, že se závod líbil. Proto rozhodlo zastupitelstvo obce na veřejném zasedání, že umožní pořádání automobilových závodů i v příštím roce.

Na poslední zářijový pátek bylo naplánované slavnostní ukončení výstavby vodovodu, kanalizace

a s tím i oprav komunikací v Dolních Štěpanicích. **V poledne proběhla u čerpací stanice odpadních vod ve Štěpanicích oficiální část za účasti zástupců Státního fondu životního prostředí, Krajského úřadu Libereckého kraje, Krajské správy silnic, Vodohospodářského sdružení, dodavatele stavby a řady dalších hostů. Pozvání přijali i zastupitelé obce Benecko a města Jilemnice.** Po úvodních proslovech byla pro zájemce připravena prohlídka nového vodojemu a pak následovalo občerstvení na Hančově Boudě na Benecku. V odpoledních hodinách pokračoval program prohlídkou zrekonstruovaného prameniště Bátovka a pro zájemce byly ještě připraveny koloběžky, na kterých si sjeli po nových asfaltech do Štěpanic. V podvečer se sešli obyvatelé Dolních Štěpanic v Sokolovně. Obec, investor stavby a dodavatel stavby zde prostřednictvím dolnoštěpanických hasičů uspořádali posezení s občerstvením, jako malou náplast na trable, které stavba způsobila místním obyvatelům. Myslím že jsme všichni rádi, že máme za sebou asi nejrozsáhlejší a nejdražší stavbu v historii naší obce. Zbývá ještě odstranit nějaké nedostatky, to se doladí během podzimu a na jaře příštího roku. A již nyní se připravuje stavba nového vodovodu v Mrklově. Kdy se zahájí záležitosti, jak dopadnou žádosti o dotace.

V současné době jsou již v plném proudu přípravy na zimní sezonu. Chystá se lanovka, vlekly i zasněžova-

## Slovo starosty

vání, probíhají revize techniky, připravují se školení zaměstnanců. S nadějí všichni očekáváme, že naprší dost vody, aby bylo z čeho brát na první vysněžení sjezdovek technickým sněhem. Nakoupením nového víceúčelového nakladače chceme také zkvalitnit zimní údržbu komunikací. Při této příležitosti chci vyzvat vás, kteří mají pozemky kolem cest. Je třeba ořezat větve stromů a keřů, aby nebránily zimní údržbě. Plán zimní údržby

bude ještě předmětem jednání obecní rady. V podstatě zůstane rozsah a pořadí udržovaných komunikací stejný, snahou je zimní údržbu zrychlit. Hlavní díl úklidu sněhu v obci bude opět na Středisku služeb, ale zapojení techniky soukromých poskytovatelů služeb bude i nadále nezbytné.

Přeji vám všem krásné podzimní měsíce.

*Ing. Jaroslav Mejsnar, starosta*

# HUDEBNÍ PRODUKCE K PAMÁTCE ZESNULÝCH

na hřbitovech Horní Štěpanice  
se koná v neděli 3. listopadu 2019

|             |                         |
|-------------|-------------------------|
| 14:30–15:00 | dolní část pod kostelem |
| 15:00–15:30 | horní část nad kostelem |
| 15:45–16:15 | evangelický hřbitov     |

**Pozor! V případě nadměrného deštivého počasí se produkce nekoná.**

**Krkonošská dechovka Jablonec nad Jizerou**

Vyzýváme provozovatele hotelů, penzionů a ubytovacích zařízení v obci, aby si před nadcházející zimní sezónou zabezpečili šatny, lyžárny, sušárny a sklady ve svých objektech. Nedávejte příležitost různým nenechavcům.

**Obec Benecko a Policie ČR**

## Zápis ze 7. veřejného zasedání ZO Benecko

konaného dne 25. 9. 2019 v zasedací místnosti Obecního úřadu Benecko od 17:00 hodin.

7. veřejné zasedání zastupitelstva obce zahájil pan starosta v 17: 05 hodin. Přivítal přítomné hosty zasedání a zastupitele, kterých bylo přítomno 13, omluveni Ing. Mgr. A. Hanušová Ph. D. a M. Hendrych.

- 1) Schválení:
  - a) programu zasedání,
  - b) ověřovatelů zápisu: Mgr. V. Mejsnarová a J. Harcuba,
  - c) zapisovatelky: Ivana Koudelková.

**Návrh usnesení:**

*Zastupitelstvo schvaluje: a) navržený program zasedání, b) ověřovatele zápisu: Mgr. V. Mejsnarovou a J. Harcubu, c) zapisovatelku I. Koudelkovou.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 1a), 1b) a 1c) schváleno.**

- 2) Schválení zápisu z 6. OZ ze dne 26. 6. 2019.

**Návrh usnesení:**

*Zastupitelstvo schvaluje zápis z 6. veřejného zasedání OZ Benecko, které se konalo dne 26. 6. 2019.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 2 schváleno.**

- 3) Schválení rozhodování OR ze dne 1. 7., 22. 7., 12. 8., 15. 8. a 2. 9. 2019. Starosta upozornil na chybně uvedenou cenu (510 tis.) za projekt sportoviště na Sokolce v zápise z rady ze dne 2. 9. 2019. **Cena s DPH je 422 tis.** Z. Trýzna – kolik je 2,5× vyšší tržba za letní provoz lanovky než minulý rok? D. Brožek – cca127 tis. D. Hásková – kolik stojí odkup kár? D. Brožek – čtyři káry po 9 tis.

**Návrh usnesení:**

*Zastupitelstvo schvaluje rozhodování Rady Obce Benecko ze dne 1. 7., 22. 7., 12. 8., 15. 8. a 2. 9. 2019.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 3) schváleno.**

- 4) Závěrečný účet Svazku Krkonoše. Zastupitelé se seznámili se závěrečným účtem Svazku Krkonoše.  
**Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.**

## Zastupitelstvo

- 5) Schválení smlouvy s VHS Turnov na příspěvek na kanalizaci a vodovod. Jedná se o nově budovanou kanalizaci a vodovod v horní části Benecka k novým stavebním pozemkům. Smlouva byla již řešena na minulém OZ, příspěvek ve výši 830 420 Kč poukázali vlastníci pozemků obci a obec tento příspěvek ve formě investiční dotace poukázala VHS Turnov. Při budování kanalizace a vodovodu došlo k vícepracím a následnému navýšení investice, proto je třeba podepsat dodatek č. 1 k této smlouvě (opět platí vlastníci pozemků).

**Návrh usnesení:**

*Souhlas s podpisem dodatku č. 1 ke smlouvě s VHS Turnov.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 5 b) schváleno.**

- 6) Schválení smlouvy na úvěr na nový nakladač. Pořízení nového multifunkčního nakladače se řešilo již na minulém OZ. Úvěr na nakladač si bude brát obec u České spořitelny. Mezi obcí a Střediskem služeb bude podepsána smlouva za stejných podmínek, jako je úvěrová smlouva.

**a) Návrh usnesení:**

*Souhlas s podpisem smlouvy na úvěr na nakladač mezi obcí a Českou spořitelnou.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 6a) schváleno.**

**b) Návrh usnesení:**

*Souhlas s podpisem smlouvy mezi obcí a Střediskem služeb na nakladač za stejných úvěrových podmínek jako s Českou spořitelnou.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 6b) schváleno.**

- 7) Přezkoumání hospodaření obce krajským úřadem. Výsledek kontroly hospodaření obce za rok 2019 – dílčí. Zastupitelé byli seznámeni se Zápisem z dílčího přezkoumání hospodaření obce za rok 2019. Při dílčím přezkoumání hospodaření obce za rok 2019 nebyly zjištěny chyby a nedostatky podle § 10, odst. 3, písm. c zákona č. 420/2004 Sb. Byla zjištěna chyba méně závažného charakteru podle § 10, odst. 3, písm. b zákona č. 420/2004 Sb. (zpožděný termín zveřejnění smlouvy).

**Zastupitelstvo bere Zápis z dílčího přezkoumání hospodaření obce za rok 2019 na vědomí.**

- 8) Účetní a rozpočtové záležitosti.

- 8a) Změna rozpočtu č. 5/2019 – rozpočtové opatření č. 5.

## Zastupitelstvo

Příjmy: Přesuny mezi paragrafy a položkami: položka: 1381, 1122, paragraf: 2279, 2321, 3113, 3635, 3749, 6409.

Výdaje: 2279 Záležitosti ost. drah (půjčka) +/- 3 500 000 Kč, 6409 +/- 53 710 Kč (VHS dotace, celkem 884 130 Kč), 2212 Silnice +/- 53710 Kč.

Přesuny mezi paragrafy a položkami: paragraf: 2143, 2212, 3392, 3632, 3639, 3722, 4351, 6171, 6310, 6399, 6409.

Příjmy celkem: 28 000 000 Kč, výdaje celkem: 30 500 000 Kč.

Financování: (úvěr od spořitelny) +/- 3 500 000 Kč.

### **Návrh usnesení:**

*Zastupitelstvo schvaluje rozpočtovou změnu č. 5/2019 – rozpočtové opatření č. 5.*

**Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.**

**Usnesení č. 8a) schváleno.**

### 8b) Plnění rozpočtu k 31. 8. 2019

|                             | Schválený rozp. | R. po změnách | Výsl. od poč. roku | % RS  | % RS  |
|-----------------------------|-----------------|---------------|--------------------|-------|-------|
| Rozpočt. příjmy celkem      | 28 000 000      | 28 000 000    | 19 643 744,72      | 70,16 | 70,16 |
| Rozpočt. výdaje celkem      | 27 000 000      | 27 000 000    | 16 888 730,69      | 62,55 | 62,55 |
| Financování                 |                 |               |                    |       |       |
| Dlouhodobé přijaté          |                 |               |                    |       |       |
| půjčené prostředky (+)      | 3 000 000       | 3 000 000     | 3 000 000,00       | 100   | 100   |
| Uhrazené splátky dlouhodobě |                 |               |                    |       |       |
| přijatých půjček (-)        | 4 340 000       | 4 340 000     | 4 340 000,00       | 100   | 100   |

***Zastupitelstvo bere plnění rozpočtu k 31. 8. 2019 na vědomí.***

### 9) Projednání nájemní smlouvy mezi obcí a Střediskem služeb.

Současná nájemní smlouva mezi obcí a Střediskem služeb je 20 let stará. Obec touto smlouvou pronajímá Středisku služeb pozemky, budovy a ostatní movitý majetek (vybavení dílen). Dle doporučení daňového poradce je třeba, aby výše nájemného mezi obcí a Střediskem služeb odpovídala cenám v místě obvyklým. Movitý majetek je doporučeno ze smlouvy vyjmout a převést na Středisko služeb (jedná se o vybavení mnohdy ve stáří více než 40 let). K bodu proběhla diskuze. Pro zájemce z řad zastupitelů, bude uspořádána porada, kde bude celá problematika dopodrobna vysvětlena.

### **Návrh usnesení:**

*Souhlas s řešením nové nájemní smlouvy mezi obcí a Střediskem služeb na příštím obecním zastupitelstvu.*

**Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 1 (D. Brožek). Zdržel se 0.**

**Usnesení č. 9) schváleno.**

## Zastupitelstvo

- 10) Pozemkové záležitosti. Paní Bláhová požádala o koupi pozemku 123/2 v k. ú. Dolní Štěpanice. V pozemku je uložena kanalizace.

**Návrh usnesení:**

*Souhlas s prodejem pozemku paní Bláhové za odhad + náklady a zřízení věcného břemene na kanalizaci.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 10) schváleno.**

- 11) Informace k ukončení stavby vodovodu a kanalizace v Dolních Štěpanicích. Starosta seznámil přítomné se stavem dokončovacích prací na stavbě. Po zimě proběhne ještě prohlídka celé obce a případné nedostatky budou odstraněny.

**Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.**

- 12) Projednání záměru modernizace sportoviště Sokolka v Dolních Štěpanicích. Nabídka na projektovou dokumentaci na rekonstrukci sportoviště Sokolka je za 422 tis. Odhadovaná cena za realizaci je od 7 mil. výš. Po diskuzi padl návrh nechat si předložit nabídku na projektovou dokumentaci pouze na hrací plochy. Doprovodné vybavení a stavby řešit zvlášť, poptat i místní projektanty.

**Návrh usnesení:**

*Souhlas s poptáním dalších firem jen na sportovní plochu a ostatní řešit odděleně.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 12) schváleno.**

- 13) Projednání pořádání závodů automobilů do vrchu v obci. K proběhlým závodům automobilů do vrchu v obci se nevyskytly žádné stížnosti. Akce se povedla, lidem se závody líbily, naopak jsme zaznamenaly řadu pozitivních reakcí. M. Wohanka – popsal průběh závodů, potvrdil pozitivní reakce závodníků i diváků. Vyzdvihl spolupráci s místními hasiči a zmínil okamžitý úklid okolí trati po ukončení závodů. Zaznamenal výhrady od jednoho, respektive dvou majitelů pozemků, ke škodám na pozemcích ale nedošlo. M. Wohanka nabídl zabezpečení těchto pozemků ze strany pořadatelů.

**Návrh usnesení:**

*Souhlas s pořádáním závodů automobilů do vrchu v obci v příštím roce v termínu mimo letní prázdniny.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 13) schváleno.**

- 14) Příprava investičních akcí a větších oprav v obci v roce 2020, dotace. Starosta seznámil přítomné s akcemi připravenými k realizaci a plá-



## Zastupitelstvo

novanými záměry v roce 2020 s možnostmi získání dotací v obci a Středisku služeb viz. příloha.

**Návrh usnesení:**

*Souhlas s přípravou a realizací záměrů v obci a Středisku služeb předložených v příloze.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 14) schváleno.**

- 15) Informace z činnosti Střediska služeb.  
Starosta předal slovo vedoucímu Střediska služeb K. Tomášovi. Ten seznámil přítomné s prací střediska od jara – úklid obce, vybudování Singltreku, instalace luftákovy stezky, přírodní stezky, sečení obce brigádníky, plot u ZŠ v Dolních Štěpanicích a Sokolovny. V plánu je rekonstrukce dílen, úklid dvora, příprava ski areálu na zimní sezónu. Starosta – Singltrek dělali hlavně M. Zelinka a P. Erlebach, cenová nabídka firem 1, 2 mil. je adekvátní, nás to vyšlo na cca 850 tis. Středisko služeb je přínosem obci, pokud je třeba něco rychle opravit, chlapi jdou hned a nemusíme čekat na firmu. D. Brožek – letní provoz lanovky byl 2, 5×lepší než v loňském roce (cca 127 tis. ). Káry byly také žádané. Poděkoval J. Gerstnerovi za pokrytí výpadku P. Erlebacha.  
**Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.**
- 16) Různé.
- 16a) Sokol Dolní Štěpanice požádal o příspěvek na pořádání divadla v Sokolovně.  
**Návrh usnesení:**  
*Souhlas s příspěvkem pro Sokol DŠ na divadelní představení ve výši 1 500 Kč.*  
**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.  
**Usnesení č. 16 a) schváleno.**
- 16b) Silnice Mrklův – několik pozemků je třeba ještě dořešit, majitelé jsou často k nezastížení, poštu nepřebírají, nebo mají nereálné finanční požadavky.  
Most v Prakovicích – je vydáno stavební povolení, řeší se provizorní most.  
**Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.**
- 16c) Město Jilemnice vypracovalo Memorandum o dlouhodobé spolupráci při zajištění spolufinancování sociálních služeb na území ORP Jilemnice, které se týká všech obcí na území ORP Jilemnice. Každá z obcí bude ročně přispívat částkou 90 Kč na obyvatele na tyto služby. Jsou

to služby sociálního charakteru (protidrogová poradna, dětský psycholog, manželská poradna).

**Návrh usnesení:**

*Souhlas s podpisem Memoranda o dlouhodobé spolupráci při zajištění spolufinancování sociálních služeb na území ORP Jilemnice.*

**Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

**Usnesení č. 16 c) schváleno.**

- 16d) P. Dobešová – nejsme spokojeni s měřením rychlosti v Dolních Štěpanicích směrem k Pile, kam se můžeme odvolat? Starosta vysvětlil, že proběhlo kontrolní měření, aby se zjistilo, jak je rychlost v místě překračována. Tento postup byl schválen radou i zastupitelstvem. Na základě výsledků tohoto měření bylo požádáno město Jilemnice o další opatření (obec k tomu kompetence nemá). Z Jilemnice je zatím odpověď taková, že mají jak nedostatek městských policistů, tak i úředníků, kteří by přestupky vyřizovali. Ve věci bude dále jednáno, jakou iniciativu vyvinou občané je na jejich uvážení. Na snížení rychlosti u školy na 30 km/h jsme podali znovu žádost s příloženou peticí občanů.

**Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.**

- 15) Závěr. Starosta poděkoval přítomným za účast a ve 20:10 ukončil zasedání zastupitelstva.

## SPOLEČENSKÁ KRONIKA

### Jubilea v červenci 2019

|                                   |        |
|-----------------------------------|--------|
| Jiří Bachtík, Benecko             | 91 let |
| Zdeněk Kynčl, Horní Štěpanice     | 85 let |
| Hana Erlebachová, Mrklov          | 81 let |
| Anna Fajstavrová, Dolní Štěpanice | 77 let |
| Pavel Šír, Mrklov                 | 76 let |
| Václav Kraus, Benecko             | 75 let |

### Jubilea v srpnu 2019

|                                     |        |
|-------------------------------------|--------|
| Jaruška Braunová, Benecko           | 80 let |
| Jiří Tomáš, Dolní Štěpanice         | 76 let |
| Hana Gerstnerová, Benecko           | 70 let |
| Helena Fajstavrová, Dolní Štěpanice | 70 let |

# CHRAŇTE



## domov i sebe

**Vážení obyvatelé  
rodinných domů, bytů,**

oslovujeme Vás touto cestou proto, že stále evidujeme vysoký počet požárů v domácnostech, které mají tragické následky. Každý rok dochází k více než tisícovce požárů v obytných budovách, kde umírají desítky lidí a stovky jich jsou zraněny.

- 

## BEZPEČNOSTNÍ DESATERO


  - 1. ČTĚTE NÁVODY**  
Instalujte a užívejte topné a jiné spotřebiče v souladu s průvodní dokumentací výrobce.
  - 2. HLÍDEJTE OTEVŘENÝ OHŇ**  
Neručivějte bez dozoru otevřené plamen svíček, sporáku, krbu a zbytek opatrnost při vaření.
  - 3. POZOR NA CIGARETY**  
Při kouření a odhazování nedopalků do odpadkových košů nedopalky vždy dokonale uhas'te.
  - 4. KONTROLA KAMÍNŮ**  
Dodržujte pravidla na udržitelnost a provoz spalovacích cest.
  - 5. TOPTĚ, JAK SE MÁ**  
Nechávejte do blízkosti topidel hořlavé látky, papír ukládejte do nehořlavé nádoby.

Měli byste si uvědomit, že odpovědnost za své chování a za technické zabezpečení svých domovů proti požáru nesete pouze vy sami! Aby k těmto požárům nedocházelo a nedocházelo k úmrtím a zraněním, dodržujte toto **BEZPEČNOSTNÍ DESATERO**.



© MV – generální ředitelství  
Hasičského záchranného sboru  
České republiky

- 6. POUČTE SVÉ DĚTI**  
Děti z dohledu dětí zápalky, zapalovače, vyvěšete jim nebezpečí vzniku požáru.
- 7. VYBAVTE SVOJI DOMÁCNOST**  
Instalujte hasiče požární, vybavte domácnost hasicími spreji a přenosnými hasicími přístroji.
- 8. DODRŽUJTE V POŘÁDKU UŽÍVĚNÍ  
KUCHYŇSKÝCH SÍTÍ**  
Hlavní vypínače elektrického proudu, uzávěry vody a plynu musí být řádně označeny a přístupné.
- 9. KONTROLUJTE ELEKTRICKÁ ZAŘÍZENÍ**  
Kontrolujte pravidelně stav spotřebičů a šňůrových vedení.
- 10. DODRŽUJTE PRŮCHODNÉ CHODBY A SCHODIŠTĚ**  
V případě požáru oemíte, že budete moci z hořícího domu rychle uletet a zachránit členy rodiny.

# Z HRADNÍHO DENÍKU PANÍ RUPRECHTY

**28. 6. 2019**

Ruprechta zašla do školy v Dolních Štěpanicích, aby se přesvědčila, zda děti dodržely slib, který Ruprechtě daly, a polepšily si známky na vysvědčeních. Při této příležitosti nadělila dětem svá vysvědčení, na kterých se to blýskalo samými jedničkami. Děti, které opouštějí školu, protože dál budou pokračovat v Jilemnicích, Ruprechta vybavila kouzelnými čtyřlístky pro štěstí. Určitě jejich kouzelná moc bude fungovat spoustu let.

Před svým rozloučením a popřáním hezkých zážitků o prázdninách Ruprechta dětem ukázala hradní klíč, kterým bude hrad o prázdninách odemčen pro všechny děti a jejich rodiče.

Ze školy Ruprechta spěchala opět na hrad, kde společně s Raráškem a Bětuškou ukázali dětem z Mateřské školky Labáček ze Špindlerova Mlýna narozená miminka. Ruprechta pro děti připravila překvapení, schovala na hradě poklad, který děti nadšeně hledaly. Hradním klíčem, který pochází ještě z doby vlády Valdštejnů, Ruprechta odemkla hrad pro děti. Ukázala jim hradní věž, místa, kde dříve stávaly padací most a hradní studna. Ve věži se společně děti nasačily a převzaly si dárky. Přestože náš Rarášek je malý, některé děti se

ho bály. Rarášek byl však hodný a děti ze školky nepoštuchoval ani jinak nezlobil. Dopoledne se vydáři lo ke spokojenosti dětí, paní učitelka i samotné Ruprechtly.

**10. 7. 2019**

Tento den se konala první prohlídka hradu pro děti s Ruprechtou. Bílá paní přivítala na hradě několik dětí, které zasvětila do historie hradu, provedla je po hradě, ukázala jim kouzelná hradní místa, včetně místa, kde mají čerti ukryté peklo. Společně pak děti našly hradní poklad, který byl velký a udělal spoustu radosti. Kdo očekával, že se děti budou nudit, mýlil se. Děti byly nadšené, společně s rodiči jsme opekli špekáčky a poté se všichni vydali do svých domovů. Protože na našem hradě je dobře, dětem se domů nechtělo. Ruprechta pocítila na srdci velkou radost z toho, že se u ní dětem líbí.

## Začátek nového školního roku

Letos poprvé přišla Ruprechta přivítat nové prvňáčky do školy. Vypravila se s Raráškem, který do školy vyrazil s aktovkou. Není to tak dávno, co se rozhodl, že bude také chodit do školy, protože se chce naučit číst a psát. Do třídy šla Ruprechta jako první, Rarášek měl dorazit o chvíli později. Rarášek je



však nevyzpytatelný čertík a do třídy nepřišel. Za dveřmi zanechal svou aktovku, ve které měl schované dárky pro děti.

Ruprechta proto dárky rozdala dětem sama. Prvňáčci nedostali jen tak obyčejné dárky. Dostali třeba kouzelné tužky, které umí samy počítat. Ty se jim budou hodit při matematice, Ruprechta proto věří, že paní učitelka nad kouzelnými tužkami lehce přivře obě oči, protože kouzelné pomůcky ve školních osnovách povoleny nejsou.

Starší děti Ruprechta vybavila 3 kouzelnými pilulkami, které dětem ihned dodají vědomosti. Na hrad se nám již doneslo, že je děti využijí zejména při hodinách angličtiny.

Protože Ruprechta chce děti motivovat ke čtení, vyrobila čtenářské karty pro děti a poslala je do školy. Za každých 10 přečtených knih budou děti odměněny dáreč-

kem. Čtenářské karty mohou využít všechny děti, nejen děti z místní školy. Každý dětský čtenář, který bude mít seznam 10 přečtených knih, bude spravedlivě odměněn. Více informací najdete na facebooku: Ruprechta Štěpanice.

### Pastelky do Guatemaly

Již dříve jsem Vás informovala, že máme přátele až v daleké Guatemale. Letos podruhé budeme posílat balíček s dárky, které děti najdou na Vánoce pod stromečkem. Bude to pro ně velkým překvapením a věřím, že i nezapomenutelným zážitkem.

I děti z naší školy se zapojily do pomoci dalekým kamarádům. Ruprechta poslala do školy penál na pastelky pro malou Beberly. V příloženém dopise Ruprechta dětem vylíčila, jak se v Guatemale žije a jaká je tam životní úroveň. Děti vyslyšely Ruprechtino přání a penálek pro Beberly naplnily pastelkami, o které se rozhodly podělit. Dětem ze srdce děkuji, je velice hezké, že je v jejich srdcích dostatek solidarity s ostatními dětmi. Na hradě jsme na naše děti nesmírně pyšní.

Na závěr bych chtěla moc poděkovat lidem, kteří se rozhodli připojit s dárky pro děti do Guatemaly společně s Ruprechtou. Ze srdce děkuji všem našim hradním příznivcům. Opět se na Vás všechny zase těšíme. Příště Vám napíšu, jak dopadla stezka odvahy. Přátelé, mějte se krásně a zachovávejte nám přízeň. Jsme tu pro Vás i pro Vaše děti a vnoučata.

*Vaše hradní paní Ruprechta*

## Zahájení školního roku 2019/2020

Letošní školní rok jsme zahájili přivítáním devíti nových prvňáčků. Děti se do školy těšily a menší obavy z toho, co je ve škole čeká, rozptýlili jejich kamarádi z vyšších ročníků, kteří je mezi sebe hned přijali.

Po úvodních slovech pana starosty obdrželi prvňáčci dárkové kufříky a další drobné dárky. Po společném fotografování všechny děti čekala sladká dobrota ve školní jídelně.

Tak ať se všem ve škole daří!

ZŠ Benecko

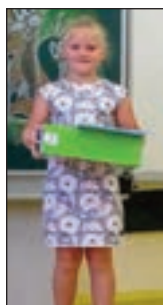
### O BABIČCE

Každá babička stará, je veselejší z jara.  
Vezme si svou berličku a sedne si na lavičku.  
Sluníčko se usměje a babičku zahřeje.  
Zahřeje, zahřeje a zase se usměje.  
Svíť, sluníčko, svíť, svíť, svíť, ať je babi ještě líp.  
Vzpomínky na dávné časy,  
jsou pryč jako žitné klasy.

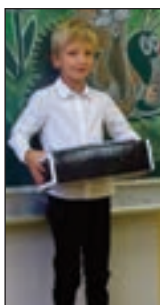
Blanka Jindřišková a Dominik Trýzna  
ZŠ Benecko



Jakub Satur



Amálka Hanušová



Jiří Jerie



Barunka Králová



Eliška Saturová



Terežka Smejkalová



Evelína Zvelebilová



Vojtěch Šochovský



Anežka Lukášová

# ZASE JE KRÁSNĚJŠÍ

Kdo? Co? Naše škola v Dolních Štěpanicích.

O prázdninách se uvnitř pilně pracovalo: malovalo, brousilo, natíralo, stěhovalo, ...a uklízelo. A taky nově vybavovalo. A výsledek? Moderně zařízená třída v přízemí úplně od podlahy. Pohodlná a praktická školní družina s novými skříňkami i posezením. Vylepšené osvětlení a další elektrikářské úpravy. K ukončené úpravě potahu silnice s možností parkování i bezpečnějšímu zastavení přibýlo i krásné oplocení školy.

2. září 2019 jsme společně s místostarostou Z. Jebavým přivítali 7 nových prvňáčků. Tak ať se jim i nám všem společně pěkně vykračuje za vzděláním!

Velké a vřelé díky všem, kdo nám umožnili uskutečnit tuto příjemnou změnu i těm, kdo se na realizaci podíleli!

*Mgr. Jaroslava Machová*



*Tereza Mejnarová*



*Veronika Svatá*



*Anežka Hanušová*



*Eliška Machová*



*Vilém Kučera*



*Ilona Jiroušová*



*Tobiáš Zachoval*

**W**ýtvarný ateliér

**babylonie.cz** | **VÝTVARNÝ ATELIÉR  
LENKY HUSÁRIKOVÉ**



**Pololetní kurz**  
Pá: 17:00 - 19:00 hod.  
19 termínů/120 min.

„Nikdy bych nevěřila, že to dokážu,“ říkají naši studenti  
...A brzy to řeknete i vy. V ateliéru u vlastního stojanu

## PŘÍPRAVA K TALENTOVÝM ZKOUŠKÁM

Pro každého, kdo má zájem o uměleckou školu s výtvarným zaměřením a architekturu.  
Namalujete, nakreslíte a sestavíte si portfolio ke komisi a připravíme vás i ke konzultaci

Připravujeme studenty ke zkouškám již 11 let, máme 98% úspěšnost

**ZAČNI VČAS A ZÍSKEJ NÁSKOK!**

Horní Štěpánice 10, tel + 420 775 628 628, [info@babylonie.cz](mailto:info@babylonie.cz), [www.babylonie.cz](http://www.babylonie.cz)



**babylonie.cz** | **VÝTVARNÝ ATELIÉR  
LENKY HUSÁRIKOVÉ**



**Pololetní kurz**  
Pá: 15:30 – 17:00 hod.  
19 termínů/90 min.

Pošlete nám dítě, vrátíme vám umělce  
ať už je to začátečník nebo ostřílený mladý malíř

## KRESLENÍ A MALOVÁNÍ PRO DĚTI 9 – 13 LET

veškeré pomůcky k dispozici  
**max. 8 dětí ve skupině**

**kresba** tužkou, uhlím, rudkou, pastelem, tuší, ...  
**malba** akvarelem, lavírkou, temperami, ...

Některé děti u nás začínou dráhu výtvarníka, jiné tu najde celoživotní vášeň k umění.

Horní Štěpánice 10, tel + 420 775 628 628, [info@babylonie.cz](mailto:info@babylonie.cz), [www.babylonie.cz](http://www.babylonie.cz)



**KROUŽEK**

# ŠIKOVNÉ RUČIČKY

není jen **výtvarka**  
je to vyrábění  
z nejrůznějších materiálů,  
malování na vše možné  
a spousta dalších výtvarných  
a rukodělných technik

**KROUŽEK ŠIKOVNÉ RUČIČKY I.**  
pro předškolní děti 4–6 let (max. 15 dětí)  
úterý 13:00–14:15  
cena 1600 Kč/pololetí (15 lekcí)

**KROUŽEK ŠIKOVNÉ RUČIČKY II.**  
pro školáky (max. 15 dětí)  
úterý 14:30–15:45  
cena 1600 Kč/pololetí (15 lekcí)

**DÍLNÍČKA  
PRO ŠIKOVNÉ RUCE**  
Benecko 190  
(Dům služeb)

**kontakt**  
Daniela Růžičková 733 188 498  
dilnickabenecko@seznam.cz  
[www.dilnickabenecko.cz](http://www.dilnickabenecko.cz)

**L**ová spisovatelka

# *Dolní Štěpanice mají svou „novou spisovatelku“*

Marcela Müllerová (\*1. 12. 1975)

Rodačka z vesničky Martinice v Krkonoších je zaměstnaná ve státní správě. V letech 2001 a 2002 se účastnila pochodu přes Saharu s velbloudí karavanou. Od roku 2010 žije v Dolních Štěpanicích na kopci Chytrákov. Od roku 2017 ztvárňuje postavu bílé paní Ruprechtly na Hradě ve Štěpanicích.

Srdečně jste zváni na besedu s autorkou knihy *Okamžiky radosti* radosti v pátek 22. listopadu 2019 v hasičárně v Dolních Štěpanicích od 19: 00 hod.

## O čem kniha vypráví?

Po autonehodě zůstává těhotná Helena ochrnutá na nohy. Její přítel Martin při nehodě zemřel. Mladičká Helena se musí opět „postavit na vlastní nohy“ a bojovat s nepřízní osudu. Podaří se jí to? Nejen to, ale i humorné příhody z cestování po Nepálu a autorčiny zážitky z cestování po Saharě můžete najít v této knize...

## Malá ukázka z knihy:

Ráno mě budí chrochtání velblouda. Normálně velbloudi patří mezi klidná zvířata, ale jeden velbloud tu vydává zvuky připomínající kloktání. Zřejmě se hlásí o svůj příděl snídaně, možná je lehce rozčilený.

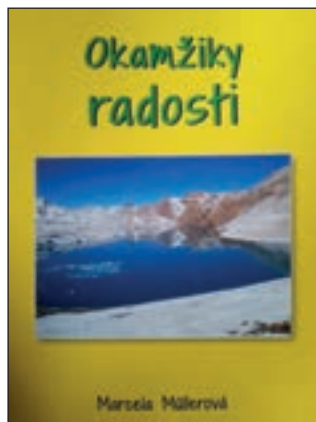
Velbloudáři už jsou na nohou a chystají pro nás snídani. Své role mají dokonale rozdělené. Někdo vaří čaj, někdo peče chleba a další se stará o všechny velbloudy. Velbloudi snídají jako první, z pytlů dostali nasypáno zrní, na vodu budou muset počkat k prameni.

Když my usedáme ke snídani, velbloudi již v klidu zažívají a mají připnutá sedla.

Je 6:45 h, na východě vychází slunce, na západě zachází měsíc.

Alí dostal funkci vrchního pekaře: každé ráno a večer peče chleba (arabsky chobs) pro všechny. Domorodci každé ráno snídají upečený chleba, který si máčí do harisy smíchané s olivovým olejem. K večeri si dávají rovněž chleba s harisou a olivovým olejem nebo skromně povečeří těstoviny s námi.

Chleba se peče úplně prostým a jednoduchým způsobem. Nejdříve Alí rozdělá oheň. Když nezbydou klacíky od večera, vydáváme se hned po ránu



## Svátek sv. václava

hledat nějaké klestí na oheň. Když se vytvoří uhlíky, Alí je rozhrne klacíkem a vyhloubí jamku v písku. Do jamky vloží chlebovou placku. Vše přihrne pískem se žhavými uhlíky. Chléb se peče v horkém písku pod uhlíky.

Těsto na chleba Alí zadělal v míse, stačilo smíchat bílou mouku s vodou a trochou soli. Rukama uhnětl těsto, ze kterého ručně vypracoval placku o průměru 40–45cm.

Po půl hodině písek rozhrnuje a placku vyndává z písku. Placka je pískem doslova obalená, nám to však nevadí. Písek se z placky vyklepe, připálená místa se oškrábou nožem.

Chlebiček je jedna báseň, kůrka je božsky křupavá. Protože jsme na Sahaře už druhý den, písek na chlebu nám nevadí, zvykli jsme si na něho. Je naší součástí, protože nám zalézá naprosto všude.

Knihu můžete zakoupit v Knihkupectví u Malých v Jilemnici, na Obecním úřadě Benecko nebo si ji můžete obj. na tel. č. 608 607 331 a autorka Vám ji osobně předá i s věnováním. Cena knihy je 300 Kč, 1/4 z ceny knihy bude věnována bílé paní Ruprechtě na pořádání akcí pro děti.

*Marcela Müllerová*

---

# 28. ZÁŘÍ - DEN ČESKÉ STÁTNOSTI SVÁTEK SV. VÁCLAVA

Nedávny svátek knížete Václava, nebo svatého Václava, jak kdo chce, mě přiměl k zamyšlení, co vlastně o tomto patronu naší vlasti víme krom toho, že byl zavražděn vlastním bratrem a posléze blahorečen. Podívejme se trochu blíže na jeho život.

Narodil se v prvním desetiletí desátého století českému přemyslovskému knížeti Vratislavovi a jeho ženě Drahomíře. O jeho dětství máme jen málo informací. První zmínka o budoucím knížeti je z obřadu jeho postřížin v kostele Panny Marie na pražském hradě v době, kdy podle dobové tradice povyrostl, snad tedy ve věku okolo sedmi let. Jisté je, že jeho výchova byla svěřena Václavově babičce Ludmile, Vratislavově matce a že mu bylo poskytnuto na svou dobu neobyčejně obsáhlé vzdělání, obzvláště církevního směru, včetně čtení a psaní, které v desátém století bylo výjimkou i u nižších církevních autorit. U panovníků prakticky neexistovalo. V roce 921 zemřel kníže Vratislav, nejspíše v bojích s Maďary a na knížecí stolec byl zvolen jeho prvorozený syn Václav. Pro jeho nízký věk však byla určena Václavova matka, kněžna Drahomíra,

## **S**vátek sv. václava

regentkou. Václavova babička Ludmila ovšem stále dohlížela na výchovu nezletilého knížete z pověření sněmu českých velmožů a snažila se podporovat vlastní politické i rodové cíle v zemi. To se ovšem nelíbilo regentce kněžně Drahomíře, která, jak se zdá, měla zcela opačné úmysly (ovšem nic bližšího není známo) a mezi oběma ženami vznikl tuhý mocenský boj, který rozdělil zemi na dva tábory a v evropském měřítku ji silně oslabil. Tento spor se vyhrotil až v zavraždění Ludmily na tetínském hradišti v září roku 921 a následnému zlikvidování jejich přívrženců. Nakolik se mladého knížete vražda babičky dotkla, můžeme vyvozovat z jeho citelného ochladnutí vztahu k matce. Svědčí o tom i přenesení ostatků Ludmily na pražský hrad a zahájení úsilí o její svatořečení. V letech 924 či 925 se kníže Václav ujímá samostatné vlády, nikoli však zcela bez problémů ze strany matky Drahomíry, která byla po jistou dobu dokonce v nedobrovolném vyhnanství na jednom ze svých věnných hradů.

Začátky Václavovy vlády jistě nebyly lehké, zdědil zemi, kterou ovládal mnoho nezávislých velmožů – (Přemyslovci tehdy přímo ovládali území zhruba dnešních středních Čech) – a ti jen velmi vlažně uznávali pražského knížete za svého vládce, snad dokonce hrozila i vzpoura. Jisté je, že mladý kníže si se situací v zemi obratně poradil pomocí několika rychlých vojenských akcí, které se obešly bez zbytečného krveprolití a pronásledování. Dokonce většinu odbojných předáků potvrdil v jejich dosavadních úřadech. A právě zde se dovídáme poprvé o Václavovu bratru Boleslavovi a také první – dnes by se řeklo veřejné – rozmlúce s bratrem. Zdá se, že Boleslav hrubě nesusouhlasil s mírnou spíše zastrašovací politikou, a podporoval přímé podmanění všech kmenů, likvidaci předáků a dosazení Přemyslovců a jejich družiníků na vedoucí posty. Václav se ovšem vydal zcela jiným směrem, začal podporovat západní křesťanskou církev, ve které chápal přímé spojení, ba i postoupení na úroveň předních evropských panovníků, v čemž se ostatně nemýlil. Kníže byl velmi zbožný, ale měl i značný evropsko-politický rozhled a téměř jistě dával přednost diplomacii před násilím. Zakládal nové kostely západního typu, zval také římský klér a zcela, nebo téměř zcela vytlačil vliv východní církve na našem území. Tohle mělo velký dopad na postavení teprve rozvíjejícího se českého knížectví, obzvláště v době, kdy na francký trůn nastoupil velmi výbojný Jindřich I, Saský, který podporován papežem – usiloval o ovládnutí celé střední a severní Evropy. Vojenský odpor byl ve stále ještě značně rozdrobených Čechách proti síle franckého krále prakticky nemožný. Kníže Václav tedy učinil manifestační přihlášení k západnímu křesťanskému světu. V tu chvíli s ním musela Evropa počítat jako rovný s rovným. Také založení rotundy svatého Víta – předchůdce dnešního chrámu na Pražském Hradě – byl vynikající tah. Nemůžeme ovšem knížete podezřívát pouze z politické vychytralosti, je známo, že již od jinošských let byl upřímným vyzna-

## Svátek sv. václava

vačem víry, nejen že pravidelně navštěvoval bohoslužby, zakládal kláštery, kostely a věnoval se v nebyvalé míře i charitativní činnosti. Také prý sám pěstoval víno a obilí na svatě přijímání večeře Páně.

Jedno je jisté. Když v roce 929 vtrhnul Jindřich Saský do Čech, kníže Václav jako jediný z předáků země, měl právo s ním vyjednávat a dohodnout podmínky, což se mu také podařilo, byť za cenu vysokého tributu a vzdání holdu Jindřichu I. Zde se opět dozvídáme o sporu obou bratrů. Boleslav vyčítal Václavovi hold i dřívější nesjednocení země pod jednou rukou, nemluvě o tributu. Přesto však Václavovo gesto zaručilo mír v zemi na dalších několik let. Podařilo se mu také zabránit drancování při Jindřichově nájezdu. Ovšem v té době se oba bratři začali s největší pravděpodobností názorově zcela rozcházet, historické prameny se značně liší. Církevní dokumenty píší, že Boleslavovi našeptal ďábel touhu po moci, naopak pár dokumentů, ve kterých je o českém knížectví zmínka, se zmiňuje o neshodách ve věci saské. Tak nebo tak, v pondělí 28. září roku 935 byl kníže Václav pozván bratrem Boleslavem na oslavu svátku mučedníků Kosmy a Damiána na hrad Stará Boleslav. Historické prameny se shodují pouze v jednom a to, že byl vystrojen bohatý hodokvas, dále už je to složitější, podle jedněch měl být Václav zavražděn již během hostiny, ale Boleslav si to v okamžiku porozumění s bratrem rozmyslel. Podle druhých Boleslav o ničem nevěděl a vraždu naplánovali na ráno jeho družiníci. Podle třetích došlo k vraždě v afektu, jisté je, že toho jitra po hostině vstoupil Václav na nádvoří hradu, setkal se tam s bratrem a poděkoval mu za krásně provedenou oslavu. Boleslav mu prý na to odpověděl: „A takto chci dnes já tobě posloužiti,“ tasil meč a tnul knížete do hlavy. Ten nepříliš zraněn vytrhl bratrovi zbraň, srazil ho na zem se slovy: „Co to bratře!“ Rozmíška by snad zůstala jen u toho, kdyby Boleslav nezačal volat o pomoc. V tu chvíli přiběhli Boleslavovi družiníci a knížete vážně zranili na ruce, ten se snažil zachránit útekem do kaple, jenže byla ještě zavřená nebo podle jiných mu ji kněz zavřel před nosem. Přesile nemohl kníže sám čelit a byl na schodech do kaple ubit, stejně jako po chvíli celá ještě spící knížecí družina. Smrt knížete Václava měla za důsledky velké vraždění Václavových stoupenců, uprchnout dokonce musela i matka obou bratrů kněžna Drahomíra. Boleslav I. se tak s přízviskem „ukrutný“ zapsal do dějin.

Pravda ovšem je, že kníže Boleslav po vynuceném nástupu na knížecí stolec sjednotil Čechy, vymanil se z područí Sasů a vytvořil velmi silný stát, schopný vojensky konkurovat prakticky všem zemím Evropy. Kníže Václav byl na svou dobu ohromně pokrokový panovník, chtějící zajistit zemi klid a prosperitu v míru. Kníže Boleslav byl naproti tomu tvrdý a výbojný, sahající k okamžité vyhovujícím prostředkům. Nu a kdo z těch dvou měl vlastně pravdu, to už nechám na úsudku čtenářům. Jedno je však ovšem jisté – svatý Václav si patronem naší země určitě být zasloužil.

*Petr Moc*

Trojí zlo

# OBRÁZKY Z KRKONOŠ OD JOSEFA ŠÍRA

## Trojí zlo

### I. Ráno.

Podzimní den válí se ospale po horách. Vítr ho budí, zvedá na něm pokrývku mlh, ale den se do nich zahaluje mrzutě znovu, nechce se mu ještě vstávat; potýká se s větrem a mračí se.

Na malé věžičce kostelní rozhoupaly se dva malé zvonky, volají na mši. Rychle poskakují jejich tělíčka, jak dole za oltářem kostelník provazy potahuje. Jako dvě ospalé a umyté děti honí se nárazy malých srdéček; tu jdou pospolu, běží stejnoměrně, tu zas jeden pospíchá a druhý se opožďuje; za chvíli se zase už v kroku shodují. Kostelník dlouho nezvonil, odměřil práci svou skoupě, myslí si, že z malé vesničky kromě kněze a učitele tak jako tak nikoho nepřivolá.

Lidé nemají času. Tkalci cukají pilně za stavem. „Na chleba, na chleba!“ cvakají bidla u stavu, podnožky temně vrzají: „Brambory, brambory!“ a vratidlo pronikavě skřípe: „Na uhlí, na uhlí!“ Hospodáři také mají plno práce. V noci sice trochu mrzlo, ale pro ten tenký škrálop, jímž půda zkornatěla, bude se moci dobře orat. Mají se podtrhovat strniska, pak dělat „podvůrky“ a co ještě všeho, mlátit, hnůj vozit, stromy porážet, dříví chystat – kdyby do vánoc vydržela jen trochu obstojná pohoda, bylo by pořád co dělat.

Vesnice se již zbudila, ale den si ještě protírá ospalé oči. Není vidět ani na Žalý ani na Pilousek, je sotva možno pro mlhu dohlédnouti od chalupy k chalupě. Do mrazivé mlhy zahlaholily veselé hlásky dětí. Vidět jich není, ale zato slyšet z konce vesnice až na konec.

„Počkéj, počkéj!“ volá soprán odkudsi shůry. – „Já ještě nejdu do školy!“ odpovídá alt. – „Có?“ – „Nejdu ještě!“ – „Có?“ – „Já musím jít pro chleba!“ – „Pro chleba?“ – „Jó. Počkej na mě, já půjdu hned!“

Děti se trousí po cestách. Tu vynoří se z mlhy klučik s brašnou na zádech, tam zase dívka cupe drobným krokem po umrzlé půdě, smýkajíc lýkovou tašku na ruce. Za nimi těžce dupají nováčkové s čítankami pod paží.

„Skálo, máš trest?“ ptá se kteréśi dítě zavalitého kluka. – „Mám!“

## ij rojí zlo

chlubí se klučina a hned vytahuje z brašny čítanku a hledá složený lístek. – „Koukej, dvacetkrát!“ – „Cos to měl?“ – „Poctivý člověk nikoho nešidí. Dvacetkrát.“ – „Zač to?“ – „Mhm – Pepík Kynčlu na mě žaloval, že jsem ho ošulil o péro.“ – „A ošulils?“ Hoch neodpovídá, ale skládá trest zase do brašny. „Co pak máš na desátku, ukaž?“ – „Chleba.“ – „S máslem?“ – „Hm.“ – „A jak tlustě namazanej! Já mám jen suchej!“ Šťastnější se usmívá na krajíce máslem k sobě přiklopené a strká je k čítance do brašny.

„Hrr!“ volá větší chlapec a uhání svahelem proti dětem rozháněje se pravitkem. Jako když do vrabců střelí, uhánějí všechny děti za ním se zmateným křikem ke škole. Uhelný dým valí se z komínů školních a plíží se po střeše k zemi.

Žena jakási v kukli zahalena běží po cestě dolů a za ní pospíchá děvče asi desítileté. „Tak jdi, Mařenko, do školy,“ hovoří žena. „Já budu do poledne z Jilemnice tady. Kdyby to tak Pán Bůh nebeský dal, aby se mně sen vyjevil!“ Děvče odbočuje ke škole. Jde zvolna, neboť má na nohou matčiny staré střevíce a ty se mu vyzouvají, nemůže tedy běžeti. Všechn oděv jeho je schátralý a malý; zástěru s náprsenkou má uvázanou téměř pod paží a sukénky dosahují jen pod kolena. Nese si učení v uzlíčku, tiskne je na prsa a celé se krčí. Dívá se za matkou a myslí kmitají se mu plaché myšlénky. „Maminka jde do města, aby věděla, jestli vyhrála! Však nevyhrála! Některé číslo vyjde, ale nebude zas nic. Vypůjčila si ode mne tři dvacetiháleře, co jsem dostala za houby. Skládala jsem si na zástěru, teď nemám nic, a maminka nevyhraje.“ Ostatní myšlénky dívka zapudila, zdá se jí, že čelí proti čtvrtému přikázání božimu. - Mařenka je hodná dívka, dobře se ve škole učí, Rod jejich je všecek spořádaný a poctivý, tatínek dělá za stavem, maminka nádeničí na polích, dřou se všichni od nejmenšího po největšího, ale nemají v domě skoro pořad ani stotiny, protože si maminka ráda vsadí do loterie. Obětuje svým snům o štěstí někdy dvacet, někdy i čtyřicet krejcarů, jak kdy – a někdy se ani nepřízná. Děvče vběhlo do školy a zaběhlo na konec chodby pod schody, kde zula si střevíce. Stydí se v nich vejíti do třídy, protože jsou roztrhané a nepoměrně veliké, nechalo je tedy v koutku a bosýma nohama přeběhlo po chodbě ke třídě. Ve škole je teplíčko. Mařenka zašla k zadním lavicím a vklouzla na své místo jako laňka. Rozhlíží se s úsměvem po třídě. Zde tráví nejlepší chvíle svého života, zde se jí vše daří, zde dochází vyznamenání a pochvaly, zde bývá povznesena nad ostatní děti, kdežto mimo školu cítí se nejnuznější a nejchudší. Je tichá a způsobná, nikdy není kárána, nikdy napomínána; často, když nikdo ze žáků neví si rady s odpovědí, ona to dovede a bývá všem za vzor povýšena. Nepysní se tím, je ke všem dětem vlídná, laskava a trpělivá, proto ji také mají všechny děti rády. – Jedno ji jenom někdy trápí, že musí chodit ve svém velmi chatrném a malém obleku k tabuli. Tu si myslívá, že všichni žáci se



## írojí zlo

dívají na její krátké sukně, a proto se stydí a nemůže se vesele dívati před sebe.

Vyučování začalo. Počítá se z paměti a právě náhodou dán byl příklad o loterii. „Když by někdo vsadil týdně 30 krejcarů, prosází za rok 15 zlatých, kolik je to za dvacet let?“ Učitel žákům vysvětluje, jak pošetilý jest, kdo se vášnivě oddá hře v loterii. – V duchu Mařenčině vystává loterie jako obrovská obluda, jež hltá chudé lidi.

Minula hodina počtů, minula i hodina druhá a nadešla čtvrt hodina přestávky. Všecky děti vyňaly své chleby, jablka, neb dokonce i buchty a daly se do jídla. Jídlo je pro děti zvláštní kouzlo a není se co divit: zdravé žaludky, zdravé zuby a každá žilka v těle toho tolik potřebuje. Dětem chutná vždycky. Tím více chutná ve společnosti – ale také ve společnosti hodujících pocítí se nejvíce hlad.

Mařenka hledí si svých knih, přepisuje si píseň. Nedívá se na děti, aby si nemyslily, že na nich bude něco chtít, když dnes nemá ani kousek chleba. Nemohla si chleba vzít, protože ho doma neměli, i snídaně dnes byla velmi chudoučka – má hlad.

„Ty nemáš nic, Maříně?“ ptá se sousedka plnými ústy. „Ne“, praví Mařenka. „A nemáš hlad?“ „Nemám.“ „Já mám dnes chleba s povídlama, to je dobrota!“ – „A já mám sejrek,“ chlubí se jedna z přední lavice. „A já koláč,“ hlásí jiná. Mařenka píše a nedívá se vpravo ani vlevo, ale slyší, jak spoludružky její mlaskají. Vedle sedící Tóna pořád něco povídá a drobečky buchty padají na lavici a koulejí se až k Mařence. Kdyby se nestyděla, snědla by je Mařenka s chutí. – Začalo zase vyučování a Mařence se ulehčilo, aspoň na hlad na chvíli zapomněla.

Když přišlo děvče ze školy, byla maminka již z města doma. Byla uplakaná a naříkala: „Jsmo na nešťastný planetě zrozeny! Jedním okem, a mohlo být terno!“ Tak tedy nebylo ani na chleba a ve stavení usadil se krutý, šklebivý a neodbytný host: nouze.

Mařence nebylo líto terna, ani hlad jí příliš nesužoval, ale bylo jí maminky líto, že její naděje shroutila se v dým a popel. Ve svém dětském srdci dobře cítila a tušila, že maminka si nežádá štěstí jenom pro sebe, ale že ho hledá pro všecky, snad pro děti a pro muže více nežli pro sebe, ale přece pocítuje nenávisť proti oné zlé obludě, jež je okrádá o nejnmutnější – proti loterii.

*Z časopisu Besedy Lidu č. 16 z roku 1898, ročník VI.*

# Historie poutí, smysl, účel a vyhlídky

*Sestavuje z četby dr. M. Gerstner  
pokračování*

*Dnes se podíváme na pout' ne tolik ze zbožné stránky, ale z té světské, jak bylo o poutníky postaráno, neboť velké množství lidu se najednou do kostela nevešlo. Nalezl jsem ve vlastivědném časopise „Pod Zvičinou“ v č. 2/2003 popis pouťového ruchu v Hořicích v 19. století.*

Jaro je na Hořicku neodmyslitelně spjato s gothardskou poutí, jejíž pohyblivé datum, 5. neděle po Velikonocích, ukazuje na její velmi starobylý původ. Pamětníkem slavných gothardských poutí byl i kronikář František Šafránek, (26. 9. 1831 – 1. 4. 1908), který jejich popis ve své kronice zachytil dokonce několikrát.

„Upomínka na pouty v Hořicích, vím zajisté, až bude milý čtenář čísti tento list, že nebude o pouti v Hořicích ani potuchy. Proto sobě přeji, aby zvěděl, že byly hořické pouty velmi slavné. Tak mám v živé paměti, jak v letech 30. a 40. za mého mládí množství poutníků zavítalo do Hořic. Již v sobotu dopoledne přišlo několik procesí a odpoledne do samého večera přicházely jedno po druhém. Tak z Lomnice za Jičínem přišlo v počtu čtyř až pěti set lidu, z Olešnice, z Borovnice, z Vrchoviny, z Vysokého v Krkonoších, od Hradce z Plotíšť, zkrátka ze všech stran na kolik mil tak, že v sobotu večer byly Hořice plné lidu. Zvykem tehdejším bylo, že každý majitel domku bral k sobě bezplatně tolik poutníků na noc, kolik mohl. Ještě že byly kol kolem náměstí podloubí. Přenocovalo moc lidí na podloubí. Velkým procesím se zvonilo a i kněz jim šel za město naproti. Nato vykonalo každé procesí zde v kostele pobožnost a pak šlo na sv. Gothard, kde odbyli křížovou cestu a též i tam v kostele mnoho lidu přenocovalo. Ráno ve 4. hodiny již zase chodili na Gothard a dolů zpívající. A nám chlapcům jak blaze bylo, když za 2 krejcarey šajnu jsme s korouhvičkou šli je vyprovodit.“ (psáno r. 1897)

„Pout na svatém Gothardě býval u dětí největší ideál. Již kolik neděl napřed jsme se těšili na ten den a počítali, kolikrát se ještě vyspíme a již bude pout. V těch dobách byl tento pout velice oblíben jak u dětí, tak i dorostlé chasy a tak také u starých osob. Na tuto pout přicházelo tisíce lidu nejen z vùkolí, ale zdaleka a široka na mnoho mil. Příčinou také a hlavně



toho byla „záračná studánka“, která měla tu zvláštní přitažlivost, neb žádný nepřišel, aby neměl jednu neb více lahví u sebe, aby domů přinesl si vody ze záračné studánky. Tak byla o ní rozšířena pověst od pradávna, že měla moc léčivou jak pro lidi, tak i pro zvířata. Největší pověst o ní byla, jak kdysi v letech třicátých o veliké drahotě, když hospodyně zadělala s touto vodou v díži chleba a sázela do pece jen malé bochánky, ty pak v peci tak nabyly, že jich stěží pro velikost ven dobýti mohla.

V týž den o půl desáté hodině bylo zvoněno a tu se počalo scházet obecnstvo a veškeré cechovní pořádky se svými praporci. Když byl průvod seřaděn, za cechovními pořádky šla hudba, kterou řídil vždy pan učitel. Před hudbou nesl jeden muž k tomu zjednaný na zádech dva kostelní bubny, na které se na těchto zádech na bubny bubnovalo. Za hudbou šel pan farář pod baldachýnem, který nad ním nesli městský radové neb výboři. Pan farář nesl monstranci, za ním následoval celý městský výbor a mnoho set obecnstva. Průvod šel po náměstí skrze zámek (rozumí se zámeckými branami kolem zámku – pozn. red.) a tudy polní cestou, kde dnes stojí nemocnice dolů a na Gothard. Tam bylo nejprve kázání, a jelikož



kostelík nemohl pojmout všechny lid, byla k tomu zařízená kamenná kazatelna vedle tehdejší kostnice v místech, kde dnes stojí velký jehlanec padlým vojínům z roku 1866. Tak se odbylo kázání venku a lid seděl na hrobech. Však mladý lid se zdržel venku mezi kramáři a perníkáři a bavil se dle tehdejších obyčejů. Děvčatům kupovali marcipán a pěkná velká srdce a husí šištičky šly rychle na odbyt. Chasníci se sázeli, kolik který jednou ranou přerazí panáků nebo brejlí. Položili totiž pět nebo šest, dle úmluvy, perníkových panáků hezky na sebe na krámě a sice tak, aby polovina těchto panáků z prken vyčnívala a jednou ranou pěstí je musel přerazit. Když to dovedl, ostala mu kořist a druhý to zaplatil. Též se tak dělo s urážením perníkových brejlí. Nemalou veselost působila sázka sníst perníkového panáka nebo brejle či koně, též i srdce bez držení rukou. Na to byla podívaná, jak se přitom kroutil a posunky činil, aby se mu to z úst nevysmeklo. A jak si to musel dovíst otáčet v ústech, aniž by se toho dotekl. I stalo se nejednou, že již byl u cíle výhry a poslední kousek vypadl z úst a prohrál a musel to zaplatit. Též se také brejle trhaly, dva si vzali brejle, každý navlékl prst do jednoho oka a nyní šklubli rukou, a kterému zůstal při očku menší kousek obloučku, který oka spojuje, prohrál. U sochy sv. Václava stála u stolku stará žena, která se svým mužem prodělala vojenské tažení proti Napoleonovi Bonapartu. Byla to Anna Poláková, hokyně. Byd-

lela ve starých ještě dřevěných kasárnách. Byla to žena velmi veselého temperamentu, ač již byla stará, a její syn býval v Kolíně výtečným varhaníkem. Na svém stolku měla kupu pečiva a říkala tomu ptáčky. U toho stál hrnek s rozpuštěným medem a z husích brků štětečka. Byla stále obklopena malou drobotinou, též i dorostlejší, a kupovali mazaného ptáčka a hned na místě pojídali. A jak měla volněji, již volala k sobě mládence i staré, by si šli dát namazat ptáčka. Proto u ní býval zástup veselých mladíků. Též byla zábava v sázení na fíky a pomeranče. Také byli hráči v kostky, vorlíček ptáček, kobyla sedláček, též i kramáři lákali hrychtivé za své boudy a hráli „červená platí“. Tyto chytráci dali jednou vyhrát, ale pak ho nepustili, dokud měl krejcar v kapse, s těmi každý špatně pochodil. Takto zábava trvala do poledne, nato se vracel každý, plné kapsy vyhraného a koupeného pouti. Cizí poutníci, ty zase obklopovali zázračnou studánku v Slámově zahradě. Každý pil vodu, co se mu chtělo, myl si obličej, pak naplnil svoje lahve a ubíral se k domovu. Po službách Božích lid šel domů, praporce ostaly v kostele. Odpoledne bylo svaté požehnání a zase procesí šlo v pořádku do farního kostela. Zatím se zahrada u Slámů plnila a po požehnání začala v prkenici muzika, ale ta platila do večera pouze venkovským, zvláště lhoteckým, chvalinským a doubravským. Běda, když se mezi ně vpletl městský chasník, tu byla pračka, až krev tekla. Večer zase platil hořickým a též podobně se dělo, když přišel mezi ne selský synek. Odpoledne bylo vždy namlácíno (plno), ale bylo to podívání na ty venkovské děvčátka buclaté v krátkých sukničkách, hedbávné damaškové lajblíčky a žluté čepce, chasu v žlutých kožených kalhotkách, na hlavě vydrovku, červený šátek na krku. Byli to junáci lepší než dnes. Bohatší pak k večeru nechali se s holkami s hudbou na kus cesty vyprovázet. To se tehdy tuze zhusta dělo i v městě a takový býval tehdy pout. Starý Sláma byl vždy spokojen, neboť prodal v pivě více vody než piva. Letošní pout byl 28. května za velmi krásného počasí. “

Tyto starobylé zvyky vzaly za své koncem 19. století, jak popsal Šafránek v kronice na jiném místě:

„... Dnes však vše pomíjí. Staré zvyky a obyčeje vymizují a též i poutě bývají čím dál slabší. Lid přestal chodit na procesí a zvláště spolky, a tak to šlo rychle dolů, že již šlo za knězem asi 10 bab. A tak přestalo se vůbec s procesím již chodit.“ (psáno 1900)

*Z kroniky vybrala a pro tisk připravila  
PhDr. Oldřiška Tomíčková*

# DEMOKRACIE NEBO DIKTATURA?

*Miloslav Rychlovský  
pokračování*

## 7. Moc v demokracii a v diktatuře

Ústava naší republiky začíná památnou větou: „LID JE JEDINÝM ZDROJEM MOCI“. Lid volí Národní shromáždění, to presidenta, president jmenuje vládu. Poslance a senátory volí lid přímo, presidenta a vládu nepřímo. Zato jsou však president i vláda odpovědni poslanecké sněmovně, tedy zase zástupcům lidu. Úřednictvo, vláda, president nejsou skutečnými vládci, nýbrž vykonavateli lidové vůle. Valná část našeho občanstva vytýká, že toto zřízení je demokratické jen na papíře a uvádí, že je například voličova svoboda omezena závaznými kandidátními listinami. Tato a mnohé jiné závady netýkají se základu věci. Budou zcela jistě odstraněny, jakmile valná část občanstva učiní volebním požadavkem, že musí být zrušeny. To vyžaduje politického uvědomění, vzdělání. Kde je lid politicky vzdělanější, jako v Anglii, musí být vláda velmi citlivá k veřejnému mínění a dbát ho. Na takovém stupni naše demokracie dosud není, ale spějeme k němu a dojdeme ho. Naše ústava, zaručující každému občanu svobodu, jde k tomuto cíli schůdnou cestou.

Podívejme se, na jakých zásadách je vybudováno fašistické zřízení! V našem státě máme takovou organizaci „Národní obec fašistickou“. V jejím ústavním řádě čteme: Rudolf Gajda je nejvyšší osobou Národní obce fašistické. Požívá předepsaných poct orgánů a členů. Jmenuje předsedy krajských rad, zemských komisí, finanční komise, říšský revisní sbor, jmenuje a propouští členy všech poradních, výkonných a revisních sborů, rozhoduje s konečnou platností o přijímání a vylučování členů, má právo zrušit usnesení všech orgánů, jen s jeho svolením nabývají přijaté návrhy platnosti, na jeho rozkaz se schází generální sněm. V tomto zřízení figuruje ještě Tajná rada, která je osobním poradním orgánem vůdcovým. Členové některých orgánů jsou virilisté. Gajda má titul Vůdce, kteréžto slovo se píše počáteční literou. Jeho moc sahá až k poslednímu prostému členu strany, který může býti Vůdcem vyloučen bez udání důvodů.

Tedy pocty. Nevíme přesně, jaké. Kdysi se před světskými vrchnostmi klekalo, líbaly se jim ruce. To byly taky pocty. To je tedy ten pokrok, ke kterému nás chce vésti fašismus! Pocty, o jakých je řeč, znamenají zbožňování toho, jemuž se prokazují, a ponížení pod lidskou důstojnost toho, jenž je má prokazovati. Tedy pravý opak ideálu demokracie, rovnosti. Vůdce je

všechno: jmenuje, propouští, dává rozkazy, členové jsou jen k tomu, aby odváděli příspěvky, dodávali Vůdci moci, lesku, dělali mu štafáž a Vůdce může kohokoliv bez udání důvodů vyloučiti. Musí být naprostá poslušnost. Volby, toto demokratické zařízení, v němž se uplatňuje vůle členstva, úplně odpadají; funkce rozdává a odnímá Vůdce. Řídí-li se demokracie pravidlem: já pán – ty pán – platí ve fašismu: já pán – ty otrok.

Na takovýchto zásadách spočívá státní zřízení v diktátorských zemích. V Itálii například od starosty malé obce až po nejvyšší státní hodnostáře – všichni jsou nástroji Mussoliniho. S lidmi, kteří by nepříznivě posuzovali Mussoliniho, nejedná se v rukavičkách. Takové řeči podle italského zákona z roku 1925 vydávají člověka v nebezpečí 6 měsíců vězení a 50 lir pokuty. Všude jsou armády špiónů a velmi mnozí Italové, taky ženy a i několik cizinců, zakusilo přísnost tohoto zákona. Na druhé straně křiklavá okázalost při veřejném vystupování a způsob psaní italského tisku líčí Mussoliniho jako zázračného zachránce Itálie.

Diktatura potřebuje slepé poslušnosti. Členové fašistické strany přísahají ve jménu Boha a Itálie, že budou bez diskuse vykonávat rozkazy Mussoliniho. Hitler dokonce žádá na své mládeži, aby snášela i zřejmé křivdy. A jestliže se přes toto násilí na duchu, dnešní mládež v Německu a Itálii hrne pod prapory diktatur, je vidět, že nestojí o lidskou důstojnost, že nechce myslet, být individualitou, nýbrž stádem, které je spokojeno, vede-li je nějaký beran. Snad několik příštích let ukáže, kam vede tato výchova.

## 8. Jak se soudí v demokracii a jak v diktaturách

V demokraciích, k nimž po této stránce můžeme čestně řaditi i stát náš, je soudní spravedlnost a tím i svoboda občanů zabezpečena těmito pravidly, pojatými do ústavy:

1. Soudce je osoba na nikom nezávislá. Ani ministr, ani vláda, ani kdokoliv jiný nesmí vykonávati vliv na jeho soudní činnost; nesmí být taky trestán, jestliže odsoudil tak a ne jinak. Nemusí se řídit ani vládním nařízením, myslí-li, že odporuje zákonu. Pro něho je směrodatný především zákon. Poněvadž však rozmanitost a spletitost životních dějů je tak veliká, že jich ani nejdůmyslnější soustava zákonů nemůže zúplna postihnouti, je dáno soudci, aby v mezích zákona podle svého rozumu a svědomí o každém případě uvážil, jak jej rozhodnout.

2. Platí, že nikdo nesmí býti odňat svému zákonnému soudci. Továrník, dejme tomu z Jihlavy, přejede v Kutné Hoře chodce. Jeho zákonný soudce je v Kutné Hoře. To znamená, že trestný čin je souzen tam, kde se stal. To je velmi důležité. O paragrafech se říká, že nejsou ze dřeva ani ze skla, spíše z gumy. Dají se více nebo méně povytáhnouti – to je podle volné soudcovy úvahy. Představme si, jak by vypadala spravedlnost, kdyby neplatilo, že

nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, kdyby si například žalující nebo žalovaná strana směla vybrat kterýkoliv soud v republice. Každý by si přirozeně vybral soudce, od něhož by očekával, že paragraf povytáhne v jeho prospěch.

3. Další zásada demokratického soudnictví je rovnost všech občanů před zákonem, ať náleží kterékoliv národnosti, církvi, politické straně nebo společenské třídě. Nikdo před zákonem (soudem) nesmí mít práva více, nikdo méně.

4. Soudní líčení je veřejné a ústní, aby se každý mohl přesvědčiti o nestrannosti soudu. Jen ve zvláštních případech, jde-li například o poklesky proti mravopčetnosti nebo o poklesky osob mladistvých, vylučuje soud veřejnost a nařizuje líčení tajné.

5. Každý má právo navrhnouti výslech svědků, kteří mají dokázati jeho právo nebo nevinu.

6. Každý se může odvolati k vyššímu soudu, není-li s rozsudkem spokojen, nebo se může dožadovati, aby nejvyšší soud v Brně prohlásil líčení za zmatečné a rozsudek zrušil. To by se například mohlo státi, kdyby vyšlo dodatečně najevo, že některý důležitý svědek byl choromyslný. Je to možné; i blázní mívají chvíle, kdy mluví zdánlivě zcela rozumně.

7. Je-li kdo soudem osvobozen, musí být propuštěn na svobodu, byl-li ve vazbě.

Poslední věta nám přivádí na mysl Karla Havlíčka. Ten byl přece kutnohorskou porotou roku 1851 osvobozen, a pak před vánoci téhož roku v svém bytě v Německém Brodě v noci zatčen a odvezen do Brixenu v Tyrolích, kde byl téměř až do své smrti. To je zjevné násilí, tím horší, že je udělala tehdejší vláda. Pravda, je tomu již skoro 80 let. Po pravdě je třeba říci, že se Havlíček osobně neměl zle. Nebyl ve vězení, měl pro sebe domek, taky o živobytí měl dobře postaráno, mohl chodit na procházky, ovšem s četníkem. Žaláře a koncentrační tábory, jež zavedl Hitler, jsou mnohem horší, jak svědčí velká úmrtnost a časté sebevraždy. Jeden příklad uvedu, který charakterisuje hakenkreuzlerské soudnictví.

Když vyhořel německý říšský sněm koncem roku 1932, nastalo v Německu kruté pronásledování komunistů, kteří byli veřejně obviňováni z tohoto zločinu. Mezi uvězněnými byl také komunista Torgler. Před soudem mu však vina nebyla dokázána, a byl osvobozen. Propuštěn však nebyl a, jak oznamuje anglický list *daily Mail*, byl po čase nalezen ve vězeňské cele mrtev. Zemřel prý smrtí přirozenou... V Německu má tajná státní policie takovou moc, že se proti jejím opatřením nelze odvolati k žádnému soudu!

Také sovětské Rusko vneslo do právního řádu zcela bestiální novinky. Přelíčení se koná v nepřítomnosti obžalovaného, kterému ani není dovoleno si vzít obhájce. Soudcové se mohou bez odporu vypovídat, mohou



vzít za pravdu, cokoliv jim libo. Mohou trestat i rodinu obžalovaného jakkoliv nezúčastněnou. To není soud, to jsou vraždy.

V Itálii obžalovaní nemají práva voliti si obhájce. Úřad sám si je ustanoví. Proti tomuto neslýchanému porušení všeho práva protestovala advokátní komora milánská prohlášením, jež se dovolává stavovské tradice, která je svobodná a svobody ochraňuje. Od té doby všechny advokátní komory a podobné spolky byly rozpuštěny.

Po těchto ukázkách nechť každý uváží, co je lepší: žít v zemi, kde vládne vůle jednotlivcova a kde je všechno možné, nebo ve státě, kde platí právní řád, občanské svobody, ústava?

*pokračování*

---

## JAK KONEČNĚ ZRYCHLIT STAVEBNÍ ŘÍZENÍ?

Délka stavebního řízení je v Česku opravdu rozvleklá a smutná. Doba stavebního řízení, dle aktuálních statistik Světové banky, dosahuje u nás průměrně neskutečných 246 dní. Například v Dánsku na vyřízení stavebního povolení stačí cca šedesát kalendářních dnů. Uvádí se, že naše stavební řízení je pomalejší než na Ukrajině či v Estonsku a na Litvě. Nechci zde populisticky srovnávat například s Mauretánií, jelikož bychom asi těžko plnohodnotně zohlednili kvalitu a specifika řízení v obou státech, nicméně v rámci Evropy jsme opravdu na chvostu. Délka řízení má mimo jiné neblahý vliv na cenu nemovitostí. Čím je méně nedostavěných bytů a domů, tím logicky rostou jejich ceny. To se ví již dlouho. Ostatně před každými volbami politici rázně slibují, že ho

zrychlí. Dokonce to již „troubí do světa“ i třeba před komunálními či evropskými volbami, kde toho s legislativou věru nelze moc dělat.

Nechci rozšiřovat řady reptalů, raději si dovoluji v rámci drobné masarykovské práce předložit stručný legislativní návrh na zrychlení správních řízení. Jedním z nešvarů nejen stavebního řízení jsou tak zvaná blanketní (prázdná) odvolání. Jde o takové odvolání, jež účastník řízení sice podá včas v zákonné lhůtě, ale neobsahuje žádné důvody. Ano vůbec žádné, jen odkaz že bude podání doplněno po lhůtě. Asi chápete, proč je účastníci podávají, prostě nestíhají lhůtu k vymyšlení důvodu. Laik by si řekl, nestíháš podat odvolání, máš smůlu. Kdo pozdě chodí, sám sobě škodí. Nicméně dle většinové české soudní judikatury a doktríny platí, že správní

úřady musí v případě, že odvolání neobsahuje (žádné) odvolací námítky, ale odvolatel v odvolání požádá o stanovení lhůty k doplnění odvolání, takovou, de facto náhradní, delší lhůtu stanovit.

Asi vás napadne, že takové prodloužení lhůt logicky zdržuje celý postup. Tedy nejedná se jen o (náhradní) lhůtu samotnou, ale na rychlost řízení zde má nezanedbatelný negativní vliv i fakt, že takto se reálně podají i odvolání, která by jinak nebyla ve hře, a tudíž správní rozhodnutí by se již dávno stalo pravomocným. A jak možná víte, odvolání má odkladný (suspenzivní) účinek a rozhodnutí tedy není kvůli podanému odvolání pravomocné, tedy vykonatelné a realizovatelné.

Můj návrh tedy zní: necht' se zákonodárce při přípravě nové stavební legislativy vážně zamyslí, zda zde nenastal čas zakázat zmíněná blanketní odvolání. Určitě by to rychlosti řízení prospělo. Nepopírám, že zejména právníci z neziskovek zde budou asi brblat. Víím, není to samozřejmě nějaký legislativní všelék, avšak drobný krůček k zefektivnění a zrychlení stavebního řízení by to dozajista byl, páni politici. Jak říká s oblibou prezident Miloš Zeman, je lepší zapálit malou svíčku, než neustále proklínat temnotu. Nebo ne?

*Petr Kolman, autor je právník*

*Převzato z dvouměsíčníku pro kulturu a dialog „Listy“, číslo 4/2019, str. 107*

# BÁTOVKA A JEJÍ ZNOVUZROZENÍ

Psal se rok 1913 a v análech města Jilemnice se objevil tento text: *Vodovod města Jilemnice, provedený během 4 měsíců v roce 1913, pozůstává ze zachycení pramenů v „Bátově rokli“, kdež hlavní studna jest ve výšce 745 metrů n. m. Toto zachycení pramenů sestává z 12 sběrných studnic, jejichž vydatnost celkem 8 litrů v 1 vteřině obnáší. Dále z příváděcího řádu v délce 7 km a rozváděcího potrubí po městě v délce 8 km.*

Léta plynula a prameniště Bátovka, jak se jí začalo říkat, dodávala do města každý rok více než 250 miliónu litrů kvalitní podzemní vody. A šálku kávy či čaje z ní připravené dodávala díky nízkému obsahu rozpuštěných látek lahodnou chuť, typickou pro nápoje připravované z „horské“ vody. Přešly generace, původní obyvatelé byli odsunuti a léta zanechávala stopy

i na prameništi Bátovka. Louky nahradil nejprve nálet, později smrkový porost a kořeny, vývraty a eroze půdy postupně zhoršovaly stav především vlastních „sběrných studnic“. Kořeny prorůstaly až do jímacích zářezů a vydatnost prameniště postupně klesala. Voda, ta nejlevnější, protože sama do města tekoucí, chyběla.

Psal se rok 2015, kdy skupina hydrogeologů na žádost provozovatele a vlastníků jímacího území provedla terénní průzkum a konstatovala, že vody neubýlo, pouze si našla jiné cesty než do havarovaných „sběrných studnic“ a tyto je třeba kompletně opravit. Následovalo zpracování projektové dokumentace na obnovu prameniště, která obsahovala návrh na rekonstrukci všech „sběrných studnic“, tj. jak obnovu jímacích zářezů, tak jímek, kde se voda shromažďovala, a konečně i vlastního svodného potrubí. Podívejme se na výsledky dvouleté práce:

Některé jímký zůstaly i po více než 100 letech tak kvalitní, že stačilo jen obnovit vnitřní „omítky“, nainstalovat nové armatury, obnovit a zprovoznit výpustné koše pro možnost pravidelné údržby a zhotovit nové vstupní uzamykatelné poklopy.

Jiné „štolové“ části prameniště po 100 letech podlehly zubu času, rekonstrukce byla náročnější a vyžadovala těžkou ruční práci v prostorově omezených podmínkách.

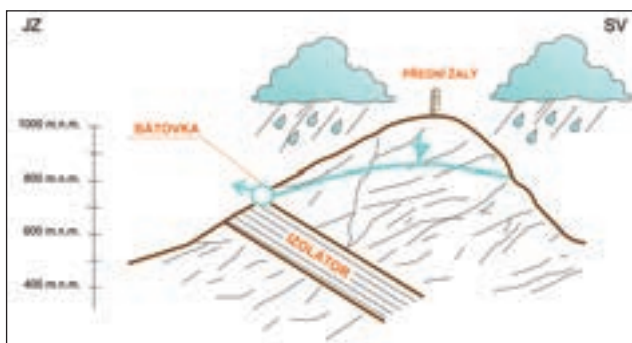
A výsledek? Je to až neuvěřitelné, ale „8 litrů v jedné vteřině“, což byla vydatnost v roce 1913, je opět pro obyvatele Jilemnice k dispozici. 8 litrů v jedné vteřině, tedy více než 250 milionů litrů za rok.

Kde se takové množství vody vysoko v horách bere? I na to dali hydrogeologové odpověď. Vrch Přední Žalý, tyčící se nad okolní krajinou do výše přes 1000 m n. m., na jehož jihozápadním úbočí se nachází ve výšce 745 m n. m. prameniště Bátovka, je tvořen rulami a kvarcity, tedy horninami tvrdými. Horninové tlaky působící na skalní podklad po miliony let spolu s vlivem slunce, deště a mrazu způsobily, že hornina je v připovrchové vrstvě do hloubky několika desítek metrů rozpukaná. Srážková voda a tající sníh pronikají do skalního komplexu a pomalu prosakují ve směru gravitace do nižších poloh. V hloubce několika desítek metrů pod povrchem terénu narazí na polohu chlorid-sericitických fylitů, tj. na měkkí a pro vodu nepropustnou horninu, tvořící ve skalním prostředí pro pomalu proudící podzemní vodu izolátor. Voda se na něm nadržuje, vzdouvá a v místech, kde izolátor protne povrch terénu, vzniká pramen. Tak vzniklo tzv. prameniště Horní Bátovka, kde v podstatě po jedné vrstevnici voda vytékala na povrch formou tzv. pramenní linie. Podívejme se nyní, jak horninové složení ovlivnilo vznik prameniště Bátovka a jak se tato voda jí má.

A Dolní Bátovka? Jak již bylo zmíněno, vyvěrající voda z Horní Bátovky vyryla pod sebou hlubokou roklinu zvanou Bátova rokle. Ta, zahloubená

## Současnost

pod okolní původně rovný terén, přiblížila hladinu podzemní vody k povrchu terénu. Několik metrů hlubokými a až desítky metrů dlouhými jímacími zářezy, zaústěnými do sběrných jímek, se i tato voda jímalala a dodnes jímalá. A obnova po více než 100 letech provozu? V nepřístupném terénu jak jinak než ručně!



Dalo by se říci hotovo? Ještě ne. Kdysi to měli trošku jednodušší, všude kolem louka. Dnes jsme uprostřed hospodářského lesa a čeká nás ještě mnoho práce. Uklidit, urovnat, zabezpečit terén proti erozi. To už musí ale jiní, ti, komu voda slouží.

Jedno, ale dnešní obnově Bátovky nikdo nevezme: nápady, návrhy či již hotové plány má kdekdo, ale my jsme je dokázali realizovat. V tomto rozsahu patrně první v republice! Hlavou, rukama! Přijďte a ochutnejte zdejší horskou vodu. Vodu, která má paměť stamilióny let starého horského masívu, v němž vzniká, proudí, obohacuje se vzácnými minerály a pak k nám sama teče a slouží. Opět!

### Vodohospodářské sdružení



1913



2018

# JAK VÍTEK NAŠEL ŠTĚSTÍ

Jednou, bylo to koncem léta, nebylo počasí zrovna nejpříjemnější. Ani teplo, ani zima, ani déšť, chvilku mlha, chvilku vítr – no prostě divné. A v tomhle zvláštním počasí šel cestou necestou mladík. Nabyl to docela jistě žádný boháč. Takový by se netrmácel pěšky. Určitě by jel v kočáře, nebo aspoň na koni. Ale tenhle hoch šel prostě pěšky. Ale nevadilo mu to. Chvilku si pískal, chvilku zpíval, rozhlížel se kolem dokola a usmíval se na celý svět. Když se unavil, natáhl se na mez a odpočíval. Pokud měl něco k snědku najedl se a když ne, nic se nedělo. Posvačil vzduch plný bylinek, napil se vody ze studánky a bylo.

Neměl určený žádný cíl. Prostě jen šel a šel, líbilo se mu všude. Po nějaké době přišel do krajiny plné lesů a luk, říček a potůčků, v dálce se rýsovaly hory. Tady se Vítkovi líbilo, tady se cítil jako doma. Jen nevěděl, proč ho nohy donesly právě sem. Celou cestu ho něco hnalo stále kupředu, ale teď tu potřebu jít dál vůbec neměl. To mohlo znamenat jen jediné. Je u cíle. Ale proč právě sem? Co ho tady čeká? Dlouho přemýšlel, ale nic ho nenapadlo. Nakonec si řekl: „Počkám do rána, snad se pravá příčina ukáže sama.“

Zrovna se nacházel na krásné hůrce se zříceninou prastarého hradu. Jak tak procházel mezi starými zdmi a rozhlížel se kolem, uviděl díru do podzemí. Snad by to mohl být vchod, napadlo ho. Sice nevěděl kam vede, ale zvědavost mu nedala. Co když je tam to, proč sem měl dojít? Neváhal ani chvilíčku.

Nahlédl do otvoru a uviděl schody dolů. Když ale sešel asi tak do půlky, zůstal překvapeně stát! Ve středu sklepního sálu stála nádherná bílá mramorová kašna plná křišťálově čisté vody, vytékající z několika chrličů. Stěny byly z modrošedého mramoru s bílými žilkami, všude obrazy, závěsy – síň, jakou by nikdo ve zřícenině nečekal. Vítek se nestačil divit. Pomalu sestoupil až dolů. Když se ke kašně přiblížil tak na tři kroky, ze středu vytryskl mohutný proud vody a z něho vystoupila Vodní víla.

„Vítku, Konečně jsi přišel! Dlouho už na tebe čekám. Ty jsi vyvolený, abys vyřešil jeden velmi těžký úkol. Ale hned na začátku ti musím říct, že je opravdu těžký a může jít i o život! Je na tobě, jestli to riziko podstoupíš! Pokud se rozhodneš, povím ti víc. S rozhodnutím spěchat nemusíš, máš čas do rána, kdy si přijdu pro odpověď. Pak víla zmizela.“

Vítek si nebyl jistý, jestli se mu vše nezdálo. Nic nenasvědčovalo tomu, že by tam víla vůbec byla, snad jen pár kapek vody na dlažbě, které spadly na zem při vytrysknutí proudu vody. Vítek pomalu vyšel z podzemí. Hlavou se mu honily spousty myšlenek, které si neuměl srovnat v hlavě. Došel do koutku, který si vybral k přenocování, ale marně se snažil usnout. Nakonec usnul, ale nebyl to spánek, po kterém by se probudil odpočinitý! Budil se a převracel a byl nakonec rád, že svítá. Už nepřemýšlel co a jak. Rozhodl se, že Vílu vyslechne a splní vše, co bude potřeba. Trochu se upravil a znovu sešel do podzemní síně. Sotva došel, Víla se objevila. Chvíli se na sebe dívali a Víla promluvila: „Vidím, že jsi se už rozhodl – neutekl jsi. Řeknu ti tedy, proč jsi skutečně tady.“

Tato zřícenina byla dříve krásným zámekem, jehož pánem byl po smrti starého krále princ Petr. Měl se oženit s princeznou, kterou vybral ještě starý král. Jenomže prince se ani za mák nelíbila. Poznal, že by nebyla dobrou královnou. Nebyla milá ani k němu, ani k poddaným. A to by přece královna být měla! Jenže princ měl rád jinou dívku. Byla sice chudá, ale princ ji z celého srdce miloval. Starý král ale nevěděl, že princezna, kterou vybral pro svého syna, je dcerou čarodějnice, která se kdysi chtěla stát královnou. Když ji ale král odmítl, přísahala mu pomstu. Pak princ odmítl její dceru a ona vykonala, co si předsevzala a zaklela i dívku, kterou princ miloval. Královský palác změnila v ruinu a prince zaklela do malé stříbrné kuličky, se kterou si pohrává hlavní proud vody v bílé kašně. Z jeho milé je krásná socha z bílého mramoru, ze kterého je i nádherná bílá růže u jejích nohou – princova sestra, Socha stojí mezi palmami v blízkosti kašny. Čarodějnice ale neměla dost síly, aby je zničila úplně, protože všichni, kterých se kletba týkala, byli milí a plní lásky ke všemu a ke všem. A na tak velkou lásku žádný čaroděj nemá.

Vysvobodit je může jen ten, kdo je stejný jako oni. Milý, nikomu nic nezávidí, je ochoten pro dobro přinést jakoukoliv oběť a je stejně plný lásky. Musí udělat jen jedinou věc. Donutit Čarodějnici, aby vše uvedla do stavu jako před kletbou. Aby Čarodějnice tohle udělala, musí být nejprve zničena její dcera, která má u nebe klíč od zámku a kterou si vyčarovala, aby mohla po svatbě s princem zaujmout její místo tak, že jí klíč vezme. Ta zmizí a Čarodějnice se konečně stane královnou. To se ale nesmí stát, protože by už nebylo možné nikoho vysvobodit. Ten klíč, Vítku, musíš dostat za každou cenu. Tak bude falešná princezna zničena a tak se dostaneš k Čarodějnici, která si k tobě pro klíč přijde.

*Zuzka Strnádková*  
pokračování

## *Odhalená tajemství kamenů ZE SBÍRKY JAROSLAVA F. Z DOLNÍCH ŠTĚPANIC*

### AMETYST

- naleziště: Brazílie (Rio Bravo)  
 tvrdost: 6,5–7 (Mohse)  
 barva: šedě-bílý s křemenem  
 velikost: 65 × 52 mm  
 stáří: 2–3 miliardy let  
 užití: jedná se o odrůdu křemene, ulevuje z tělesné a duševní bolesti, pomáhá ve stresu, léčí nespavost, zlepšuje bystrost
- zpracování: řezání, broušení, leštění, JF



### KŘEMEN $\text{SiO}_2$

- naleziště: Brazílie  
 tvrdost: 6–7 (Mohse)  
 barva: bílá – neprůhledná  
 velikost: 85 × 54 mm  
 stáří: 1,5–2 miliardy let  
 užití: pomáhá při vnitřních a srdečních nemocech, uvolňuje a regeneruje energii, chrání před radiací, dodává životní sílu a odvalu
- zpracování: řezání, broušení, leštění, JF





*Prvníci v základní škole na Benecku*



*Prvníci v základní škole v Dolních Štěpanicích*